

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

Beste lezer,

Deze Handleiding helpt je om een keuze te maken uit het gehele aanbod van de handschriftmethode **Handiger handschrift**.

Handiger handschrift bestaat uit de volgende onderdelen

- ✓ Abonnement Handiger handschrift
- ✓ A-5 schriften & A-4 schriften voor groep 3
- ✓ A-5 schriften & A-4 schriften voor groep 4 (groep 5 t/m 8 in ontwikkeling)
- ✓ Alfabet posters en alfabet tafelkaartjes
- ✓ Scholing en implementatiemogelijkheden

Onderdelen online lespakket

Abo Handiger handschrift

The screenshot displays a grid of resource cards for the 'Handiger handschrift' subscription. Each card includes a title, a brief description, and a 'Bekijk' (View) button. The resources are categorized as follows:

- Inhoudsoverzicht, Gebruikershandleiding, Jaarplanningen, Theorie:** Overview, User Guide, Planning, Theory.
- Uitleg - Jaarplanning - Inhoud - Achtergrond:** Explanation of the planning and background.
- VOORBEREIDEND SCHRIJVEN - ontwikkelen schrijfhouding en pengreep met schrijfpatronen:** Pre-writing exercises to develop handwriting and grip using patterns.
- CIJFERPRET:** Number recognition and writing practice.
- VERBODEN LETTERPRET - GROEP 3:** Connected letter recognition for Group 3.
- VERBODEN LETTERPRET - GROEP 4:** Connected letter recognition for Group 4.
- HALFVERBODEN BLOKLETTERPRET - GROEP 5:** Half-connected block letter recognition for Group 5.

Playlists met filmpjes en werkbladen

- Schrijfpatronen voor het ontwikkelen van pengreep en schrijfhouding
- Cijferpret
- Verbonden letterpret groep 3
- Verbonden letterpret groep 4
- Halfverbonden blokletterpret groep 3
- Halfverbonden blokletterpret groep 4

+ Handige jaarplanningen

Thema's abo Handiger handschrift

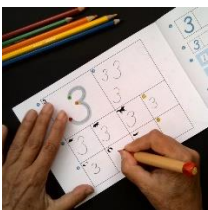
Hieronder vind je een beschrijving van de thema's die als playlist te zien zijn achter het abonnement. Na dit overzicht volgen een aantal algemene tips en voorbeelden van Jaarplanningen, waarmee de verschillende mogelijkheden in beeld komen. Voor de onderbouwing en meer achtergronden verwijzen we naar onze theoretische onderbouwing (document in playlist 1) of naar de website www.deschrijfladder.nl bij tabblad 'ACHTERGROND'.

1. Voorbereidend schrijven: schrijfpatronen

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het aanleren van de goede pengreep, schrijfhouding en schrijfmotoriek, middels een opbouw van 20 lessen met schrijfpatronen op papier.

2. Cijferpret

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het aanleren van de cijfers 1 t/m 10, incl. leerkrachtinstructiefilmpjes. Met werkbladen van cijfers los op één A4, het A-5 Schrift 1 - Vormen en cijfers en in het A-4 Schrift Vormen, cijfers en schrijfbewegingen.

3. Verbonden letterpret groep 3

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het aanleren van het alfabet en de verbindingen van het verbonden schrift, incl. leerkrachtinstructiefilms.

4. Verbonden letterpret groep 4

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het verbonden schrift in groep 4. De hoofdletters worden hier o.a. aangeleerd. Leestekens worden herhaald en uitgebreid.

5. Halfverbonden blokletterpret groep 3

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het aanleren van het alfabet en de letterparen van het halfverbonden blokschrift, incl. leerkrachtinstructiefilms.

6. Halfverbonden blokletterpret groep 4

In deze playlist vind je alle filmpjes en werkbladen voor het halfverbonden blokschrift in groep 4. De hoofdletters worden hier o.a. aangeleerd. Leestekens worden herhaald en uitgebreid.

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

Schriften

Scholen kunnen kiezen uit 2 series: **Verbonden schrift** & **Halfverbonden blokschrift**.
Beide series starten met:

A-5 scheurblok Schrijfpatronen

A-5 Schrift 1 – Cijfers

A-4 Schrift Vormen, cijfers en schrijfbewegingen

Verbonden schrift

A-5 schriften 2 t/m 5 – groep 3

A-4 schriften – groep 3

A-5 dictee schriften 6 mm – 5 mm – 4 mm

A-5 schriften 6 en 7 – groep 4

A-4 schriften – groep 4

Halfverbonden blokschrift

A-5 schriften 2 t/m 5 – groep 3

A-4 schriften – groep 3

A-5 dictee schriften 6 mm – 5 mm – 4 mm

A-5 schriften 6 en 7 – groep 4

A-4 schriften – groep 4

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

- Beide series hebben grotendeels dezelfde hoofdletters
- De letters van beide series liggen dicht bij elkaar, waardoor combineren in 1 groep eenvoudiger wordt
- Naast de A-5 schriften zijn er A-4 schriften met werkbladen die ook op de website staan; de leerkracht hoeft ze dan niet steeds uit te printen voor de hele klas
- Naast de A-5 en A-4 schriften is verrijkend en remediërend materiaal online beschikbaar
- Bij alle lessen / pagina's uit de schriften staat een filmpje op de website: Marjon kan de les geven en de leerkracht kan observeren en kinderen coachen. Het filmpje wordt wel af en toe stil gezet. Verderop meer hierover.
- De schriften voor groep 3 & 4 zijn beschikbaar, de schriften voor groep 5-8 zijn in ontwikkeling. De methode Handiger handschrift loopt uiteindelijk door t/m groep 8.

Alfabet posters en alfabet tafelkaartjes

Voorzijde tafelkaart verbonden schrift gr. 4

Achterzijde tafelkaart verbonden schrift gr. 4

Beschikbaar zijn:

- Posters en tafelkaartjes voor groep 3 en voor groep 4.
- Posters en tafelkaartjes voor verbonden schrift en halfverbonden schrift

Algemene tips

- Inzet van de filmpjes:
 1. Bekijk als leerkracht vooraf het filmpje
 2. Zet het filmpje aan en de klas doet na de instructie mee.
 3. Zet het filmpje stil als:
 - a. Marjon het aangeeft
 - b. Als je zelf het idee hebt dat het nodig is
 4. Soms kan het zinvol zijn om het filmpje opnieuw te starten of een stukje te herhalen
 5. Als de filmpjes al vaak gebruikt zijn, kan de leerkracht de instructie zelf geven of het filmpje inkorten
- Als de film loopt: de kinderen doen mee met het filmpje en de leerkracht observeert en helpt individuele kinderen
- De opbouw van Handiger handschrift is het meest effectief als een filmpjes/de opdrachten:
 - passen bij het niveau en de belevingswereld van de kinderen in de groep
 - succeservaring opleveren; de opdrachten mogen wel lastig zijn
 - vaak genoeg aan bod komen en herhaald worden (automatisering!)
- **Als je niet gericht kijkt, zie je niets...** Hiermee bedoelen we dat een leerkracht gericht observeert hoe de kinderen de opdrachten oppakken, wat de kinderen evt. aan ondersteuning nodig hebben.

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

Hoe kies/plan ik voor mijn klas?

Voor groep 3 en groep 4 zijn meerdere jaarplanningen beschikbaar. De verschillende planningen houden rekening met de volgende vragen:

- Zijn de schrijfvoorwaarden wel of niet aanwezig bij de meeste kinderen in de groep?
- Wordt de handschriftmethode en de leesmethode aan elkaar gekoppeld?

Bij veel kinderen loopt de leesontwikkeling (ver) voor op de handschriftontwikkeling, waardoor een koppeling vrijwel altijd ten koste gaat van een goede handschriftontwikkeling. Onze visie is deze koppeling alleen te maken als de schrijfvoorwaarden bij het begin van groep 3 aanwezig zijn bij de meeste kinderen.

Vijf planningen voor groep 3

- planning Handiger handschrift
 - planning met snellere opbouw
 - planning met tragere opbouw
 - koppeling aan Veilig leren lezen
 - koppeling aan Veilig leren lezen
- bij een grote groep kinderen zijn de schrijfvoorwaarden **nog niet aanwezig**
bij de meeste kinderen zijn de schrijfvoorwaarden **aanwezig**
er zijn **bijna geen kinderen** die al beschikken over de **schrijfvoorwaarden**
eerst werkbladen, dan schriften
om en om werkbladen en schriften

Twee planningen voor groep 4

- planning voorkeur Handiger handschrift
- planning met snellere opbouw

Tip: is de methode nieuw voor jou, bekijk dan eerst de Leerkrachtinstructiefilmpjes.

Waar vind ik de filmpjes van de W-up De Schrijfpladder groep 3 & 4?

Als je een abonnement op De Schrijfpladder groep 3 & 4 hebt, vind je de filmpjes van W-up De Schrijfpladder via een link naar de betreffende playlist 'Bewegingstussendoortjes'.

Hierna een deel van de jaarplanning voor groep 3 en groep 4 als voorbeeld.

Voorbeeldplanning groep 3

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift					
LES	Vormen en cijfers	A-4 Schrift Vormen & cijfers	A-5 schrift 1	Schrijfpatronen	A-4 schrift Schrijfpatronen
1	Leerling instructie proefje 1 & 2			Schrijfpatronen Werkblad 1 en 1b	blz. 3
2	Leerling instructie proefje 3a & 3b			Schrijfpatronen Werkblad 2 en 2b	blz. 4
3	Leerling instructie proefje 4 & 5 & 6			Schrijfpatronen Werkblad 3 en 3b	blz. 5
4	Vormen cirkel en vierkant	blz. 2, 3 en 4		Schrijfpatronen Werkblad 4 en 4b	blz. 6
5	Vormen cirkel en vierkant		blz. 2 t/m 5	Schrijfpatronen Werkblad 5a, b en c	blz. 7
6	Vormen driehoek en rechthoek	blz. 5 t/m 7		Schrijfpatronen Werkblad 6 en 6b	blz. 8
7	Vormen driehoek en rechthoek		blz. 6 en 7	Schrijfpatronen Werkblad 7 en 7b	blz. 9
8	Cijfer 0	blz. 8		Schrijfpatronen Werkblad 8 en 8b	blz. 10
9	Cijfer 1	blz. 9		Schrijfpatronen Werkblad 9 en 9b	blz. 11
10	Cijfer 1		blz. 8 en 9	Schrijfpatronen Werkblad 10 en 10b	blz. 12
11	Cijfer 2	blz. 10		Schrijfpatronen Werkblad 11 en 11b	blz. 13
12	Cijfer 2		blz. 10 en 11	Schrijfpatronen Werkblad 12 en 12b	blz. 14
13	Cijfer 3	blz. 11		Schrijfpatronen Werkblad 13 en 13b	blz. 15
14	Cijfer 3		blz. 12 en 13	Schrijfpatronen Werkblad 14 en 14b	blz. 16
15	Cijfer 4	blz. 12		Schrijfpatronen Werkblad 15 en 15b	blz. 17
16	Cijfer 4		blz. 14 en 15	Schrijfpatronen Werkblad 16 en 16b	blz. 18
17	Cijfer 5	blz. 13		Schrijfpatronen Werkblad 17 en 17b	blz. 19
18	Cijfer 5		blz. 16 en 17	Schrijfpatronen Werkblad 18 en 18b	blz. 20
19	Cijfer 6	blz. 14		Schrijfpatronen Werkblad 19 en 19b	blz. 21
20	Cijfer 6		blz. 18 en 19	Schrijfpatronen Werkblad 20 en 20b	blz. 22
21	Cijfer 7 en 8	blz. 15 en 16			
22	Cijfer 7 en 8		blz. 20 t/m 23		
23	Cijfer 9 en 10	blz. 17 en 18			
24	Cijfer 9 en 10		blz. 24 t/m 27		
25	Tekens +, -, en =	blz. 19 t/m 21			
26	Tekens /, =, +, 0		blz. 28 t/m 32		
27	LVS - om te bewaren		blz. 33 en 34		

FACULTATIEF	
<u>W-up met De Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	
Handengym 1	
Voetengym - Met de trein	
Potlodicircus 1	
Commando Pinkelen 1	
Rustgevend - Spannen/ontspan	
Handengym 1	
Voetengym - Met de trein	
Potlodicircus 1	
Commando Pinkelen 1	Handengym circuit 1
Rustgevend - Spannen/ontspan	
Kruislopen 1	
Zwemmen	
Handengym 2	
Voetengym - Snel & traag	
Potlodicircus 2	
Kruislopen 1	
Zwemmen	Handengym circuit 2
Handengym 2	
Voetengym - Snel & traag	
Potlodicircus 2	
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend - Ontspannen ogen	
Kruislopen 2	

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

LES	Letters	A-4 Schrift Alfabet	A-5 schrift 2
28	Letter e	blz. 2 en 3	blz. 2 t/m 5
29	Letter e		blz. 6 en 7
30	Letter i	blz. 4	blz. 8 en 9
31	Letter i		blz. 10 en 11
32	Letter l	blz. 5	blz. 12 en 13
33	Letter l		blz. 14 en 15
34	Letter n	blz. 6	blz. 16 en 17
35	Letter n		blz. 18 en 19
36	Letter m	blz. 7	blz. 20 en 21
37	Letter m		blz. 22 en 23
38	Letter u	blz. 8	blz. 24 en 25
39	Letter u		blz. 26 en 27
40	Letter v	blz. 9	blz. 28 en 29
41	Letter v		blz. 30 en 31
42	Alles door elkaar		blz. 32
43	LVS – Om te bewaren		blz. 33 en 34

LES	Zinnen	A-4 Schrift Zinnen	
44	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 3	
45	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 4	
46	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 5	
47	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 6	
48	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 7	

Vormen en cijfers anders	A-4 schrift Vormen & cijfers
Cijfers 1 t/m 10	blz. 22 en 23
Schrijfbewegingen	blz. 24 en 25
Schrijfbewegingen	blz. 26
Schrijfbewegingen	blz. 27
Vormen in hokjes	blz. 28
Cijfers in hokjes	blz. 29
Cijfers in hokjes	blz. 30
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 31

Vormen en cijfers anders	A-4 schrift Vormen & cijfers
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 32
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 33
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 34

W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4	
Fietsen	
Handengym 3	Handengym circuit 3
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspan ogen	
Kruislopen 2	
Fietsen	
Handengym 3	
Voetengym – Dierentuin	
Potloden circus 3	
Commando Pinkelen 3	
Rustgevend – Rek en strek	Handengym circuit 4
Kruislopen 3	
Voetengym – Dierentuin	

W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4	
Potloden circus 3	
Commando Pinkelen 3	
Rustgevend – Rek en strek	
Kruislopen 3	

Basisprogramma

Kolom 1 – Schoolweek

Deze kolom geeft de weken aan tussen de vakanties: van zomervakantie tot kerstvakantie, van kerstvakantie tot mei vakantie, van meivakantie tot zomervakantie. Na de kerstvakantie is er wederom een week 1 en na de meivakantie ook.

Kolom 2 – Basisprogramma Vormen, Cijfers, Letters, Leestekens

Deze kolom geeft per les aan welk cijfer, letter e.d. geleerd wordt.

Kolom 3 – Welk A-4 schrift wordt bij deze les gebruikt

Kolom 4 – Welk A-5 schrift wordt bij deze les gebruikt

Kolom 5 – Schrijfpatronen voor het aanleren van de juiste pengreep en schrijfhouding

Facultatief programma

Kolom 6 – Bewegingstussendoortjes

In deze kolom vind je het 'Bewegingstussendoortje van de week'. Elke dag wordt één of meerdere keren het bewegingstussendoortje gedaan. Geschikte momenten zijn: bij de overgang van verschillende lesdelen, als de concentratie even weg is, om de fijne motoriek extra aandacht te geven, omdat de kinderen erom vragen of gewoon omdat jij het zo leuk vindt. Meestal duren ze tussen de 3 en 5 minuten.

Kolom 7 – Handengym circuit

Gymlessen zijn populair onder de kinderen, maar je zult verbaasd zijn hoe leuk de kinderen handengymlessen vinden. In een half uur gaan de kinderen langs 6 aantrekkelijke en gevarieerde stations. Naast de activiteiten uit de circuits op de website zul je al snel eigen activiteiten gaan toevoegen.

Voorbeeldplanning groep 4

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	Herhaling cijfers & letters	A-5 Schrift 6	A-4 schrift deel A
1	Herhalen Cijfers 1 - 10		blz. 3
2	Herhalen Cijfers 1 - 10 Van rechtop cijfer naar schrijfcijfer		blz. 4
3	Herhalen Letters VS a - j		blz. 5
4	Herhalen Letters VS k - t		blz. 6
5	Herhalen Letters VS u - z		blz. 7
6	Herhalen Letters a - j Van leesletter naar schrijfleter		blz. 8
7	Herhalen Letters k - t Van leesletter naar schrijfleter		blz. 9
8	Herhalen Letters u - z Van leesletter naar schrijfleter		blz. 10
9	Herhalen Leestekens ! ? € @		blz. 11

FACULTATIEF	
W-up met De Schrijfladder gr. 3&4	
Verkeersagent 1	
Verkeersagent 1	
Handengym 1	
Handengym 1	
W-up De Gymles	
W-up De Gymles	Handengym circuit 1
Potloden circus 3	
Potloden circus 3	
Eigen keuze leerkracht	

Gebruikershandleiding – Handiger handschrift

LES	Zinnen	A-5 Schrift 6	A-4 schrift deel A	W-up met De Schrijfadder gr. 3&4	
10	Zinnen zonder leestekens 2		blz. 12	Verkeersagent 2	
11	Zinnen zonder leestekens 2		blz. 13	Verkeersagent 2	
12	Zinnen zonder leestekens 2		blz. 14	Handengym 2	
13	Zinnen zonder leestekens 2		blz. 15	Handengym 2	Handengym circuit 2
14	Zinnen met leestekens en cijfers		blz. 16	W-up Vervoer 1	
15	Zinnen met leestekens en cijfers		blz. 17	W-up Vervoer 1	
16	Zinnen met leestekens en cijfers		blz. 18	Potloden circus 4	
17	Zinnen met leestekens en cijfers		blz. 19	Potloden circus 4	
18	Zinnen van blokletters naar VS of HVB		blz. 20	Eigen keuze leerkracht	

LES	Hoofdletters	A-5 Schrift 6	A-4 schrift Deel A	W-up met De Schrijfadder gr. 3&4	
19	Hoofdletter N	blz. 4 en 5		Verkeersagent 3	
20	Hoofdletter N verbinding		blz. 21	Verkeersagent 3	Handengym circuit 3
21	Hoofdletter M	blz. 6 en 7		Handengym 3	
22	Hoofdletter M verbinding		blz. 22	Handengym 3	
23	Hoofdletter V	blz. 8 en 9		W-up Vervoer 2	
24	Hoofdletter V verbinding		blz. 23	W-up Vervoer 2	
25	Hoofdletter W	blz. 10 en 11		Potloden circus 5	
26	Hoofdletter W verbinding		blz. 24	Potloden circus 5	
27	Hoofdletter Letterparen en zinnen	blz. 12 en 13		Eigen keuze leerkracht	Handengym circuit 4
28	Zinnen met Hoofdletters N en M		blz. 25	Keer om	

Aan de slag met Handiger handschrift

Voorbereiding:

1. Aanschaffen abonnement + schriften + etui met 5 kleurpotloden + schrijfpotlood HB + puntenslijper
2. Deze Gebruikershandleiding lezen
3. De jaarplanning voor jouw groep kiezen en downloaden
4. De schrijfflessen inplannen
5. Leerkrachtvideo's bekijken, waaronder de 11 korte startfilmpjes 'leerkrachtinstructie' als basis voorafgaand aan het eerste schrijfschrift (de 11 filmpjes staan zowel bij de cijfers als de letters).
6. Een les uit het schrift en een les van de werkbladen voor de kinderen bekijken
7. Schrijven maar!
PS Weet jij welke kinderen in jouw groep linkshandig zijn?

Aandachtspunten online schrijfflessen met Marjon

Wat doen de kinderen:

- Maak je tafel leeg en zet je tafel richting het bord (gezicht naar voren).
- Meedoen met de 6 filmpjes (proefjes voor leerlingen) zoals schriftligging, potloodgreep, schrijfhouding, dit is een belangrijke basis voordat de kinderen starten in de cijferschriften (dezelfde filmpjes staan bij VS en HVS).
- Desbetreffende filmpje bekijken en starten op het juiste werkblad of de juiste pagina's in het schrift.

Wat doet de leerkracht:

- Laat ik de kinderen eerst naar een deel van het filmpje kijken.
- Zet daarna regelmatig het filmpje stil.
- Herhaal het filmpje zo nodig na de activiteit voor hulp bij zelfreflectie van de kinderen op hun werk
- Observeer de groep en individuele kinderen terwijl de film loopt.
Basisvraag: kunnen de kinderen uitvoeren wat Marjon voordoet?
Zelfreflectie van de kinderen en de leerkracht bepalen de volgende stap
- Zo ja, doorgaan op dezelfde weg
- Zo nee, aanpassen op groepsniveau/ op kindniveau. Als je met verbonden handschrift werkt: overwegen of bepaalde kinderen straks beter over kunnen stappen op het halfverbonden handschrift na voldoende remediering, misschien hebben bepaalde kinderen extra fijne motorieklessen of andere schrijfvoorbereiding nodig, ook zullen er kinderen zijn die meer herhaling nodig hebben, hen geef je extra werkbladen. Maak voor hen een klein groepje en geef ze extra ervaring zodat ze snel weer meekunnen met de rest van de groep.
- Kies zelf welke werkbladen passen bij je spelling/lees/taallessen. Als de 'uu' of 'ooi' behandeld wordt, kies je met de schrijfflessen werkbladen die het accent op de 'uu' leggen of 'ooi'.

Hoe kies/plan ik voor een groepje of individueel kind?

Voorbeelden van opvallende kinderen in de groep:

- het schrijven is onleesbaar, traag of verkrampt
- weinig plezier beleven aan of zelfs vermijden van het schrijven
- moeite met de cijfers
- ontwijken van fijnmotorische activiteiten zoals knutselen, knippen, kleuren

Een groepsleerkracht, een (M)RT-er of IB-er of goed geïnstrueerde stagiaire kan een groepje of individueel kind helpen door:

- a. de activiteiten van de thema's te herhalen, uit te breiden of meer op maat te maken
- b. de activiteiten uit het thema 'Extra zorg' in te zetten.

Thema 'Extra zorg'

De leerkracht kan op dit moment kiezen uit:

- Activiteiten die de ontwikkeling van binnen naar buiten stimuleren: van bovenarmsturing, via onderarm/polssturing naar vingersturing en oog-hand coördinatie
- Activiteiten die de ruimtelijke oriëntatie ontwikkelen: van niveau Het eigen lichaam, via Het kind in de ruimte, Relaties in de ruimte naar niveau het Platte vlak
- Zelfredzaamheid
- Teken en & kleuren
- Fijne motoriek

Ondersteuning en scholingsmogelijkheden

Scholen die ondersteuning willen bij de implementatie van Handiger handschrift kunnen contact met ons opnemen. Ook bieden we cursussen aan voor leerkrachten en teams die hun kennis van de fijnmotorische ontwikkeling, schrijfvoorwaarden of handschriftonderwijs willen updaten. Er zijn bestaande cursussen, maar maatwerktrajecten zijn ook mogelijk.

Heb je vragen, opmerkingen of wil je hulp bij de implementatie?

Neem contact met ons op. Veel succes!

Marjon van Sambeek 06 - 17 05 59 55

Hans Stroes 06 - 45 31 97 78

www.deschrijfladder.nl

info@deschrijfladder.nl

Schrijven moet blijven!